

POSTANOWIENIE

Dnia 14 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

w sprawie **M. K.**

skazanego za czyny z art. 200 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

w dniu 14 lutego 2025 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 19 czerwca 2024 r., sygn. akt IV Ka 323/24,

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Bełchatowie

z dnia 4 marca 2024 r., sygn. akt II K 802/23

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Bełchatowie wyrokiem z dnia 4 marca 2024 roku, w sprawie o sygn. akt II K 802/23:

1. uznał oskarżonego M. K. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów:

I. przy czym w miejsce zarzucanego czynu I uznał oskarżonego winnym popełnienia tego, że w nieustalonym dokładnie czasie, nie wcześniej niż od 1 września 2018 roku do 11 grudnia 2022 roku w Domu Dziecka w D., woj. [...], będąc wychowawcą ww. placówki, działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wielokrotnie dopuszczał się wobec małoletniej poniżej lat 15 Z. S. - wychowanki Domu Dziecka innych czynności seksualnych w ten sposób, że nocą zdejmował z niej piżamę i majtki, rozbierał się i kładł się na niej, dotykał jej w okolicę krocza ręką, w tym palcami, jak również kilkakrotnie obcował z nią płciowo w ten sposób, że dotykał jej w okolicę krocza swoim członkiem oraz wkładał jej członka i palce do przedsionka pochwy, tj. czynu wyczerpującego dyspozycję art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.;

II. polegającego na tym, że w nieustalonym dokładnie czasie, nie wcześniej niż od lata 2019 roku do 11 grudnia 2022 roku w Domu Dziecka w D., woj. [...], będąc wychowawcą ww placówki, działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wielokrotnie dopuszczał się wobec małoletniej poniżej lat 15 M. F. - wychowanki Domu Dziecka innych czynności seksualnych w ten sposób, że wkładał jej rękę w majtki, jak również dotykał jej ręką w okolicę krocza przez bieliznę, wyczerpującego dyspozycję art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k.;

III. polegającego na tym, że w nieustalonym dokładnie czasie, nie wcześniej niż od połowy kwietnia 2022 roku do 29 listopada 2022 roku w Domu Dziecka w D., woj. [...], będąc wychowawcą ww placówki, dopuścił się wobec małoletniej poniżej lat 15 W. M. - wychowanki Domu Dziecka innej czynności seksualnej w ten sposób, że dotykał jej ręką w okolicę krocza przez spodnie od piżamy, wyczerpującego dyspozycję art. 200 § 1 k.k.,

przyjmując, że czyny: I, II, III stanowiły ciąg przestępstw wyczerpujących dyspozycję art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 roku) oraz art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 września 2023 roku) i

za to na podstawie art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 57b k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył mu karę 8 (ośmiu) lat pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczył oskarżonemu okres jego tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 12 stycznia 2023 roku, godzina 06.40;

3. na podstawie art. 41a § 2 i 4 k.k. orzekł w stosunku do oskarżonego M. K. - na okres 10 (dziesięciu) lat - środek karny w postaci zakazu kontaktowania się w jakikolwiek sposób z pokrzywdzonymi: Z. S., M. F. i W. M. oraz zakazu zbliżania się do wskazanych pokrzywdzonych na odległość mniejszą aniżeli 100 (sto) metrów;

4. na podstawie art. 41 § 1a k.k. orzekł w stosunku do oskarżonego M. K. dożywotnio środek karny w postaci zakazu zajmowania wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich zawodów oraz działalności związanych z wychowaniem i edukacją małoletnich lub opieką nad nimi;

5. na podstawie art. 46 § 1 k.k. tytułem częściowego zadośćuczynienia zasądził od oskarżonego M. K. na rzecz pokrzywdzonych: Z. S., M. F. i W. M. kwoty po 15.000 (piętnaście tysięcy) złotych;

6. wymierzył oskarżonemu M. K. 600 (sześćset) złotych opłaty oraz zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa 11.035,69 (jedenaście tysięcy trzydzieści pięć złotych 69/100) złotych tytułem zwrotu wydatków.

Apelacje od powyższego wyroku wnieśli prokurator i obrońcy oskarżonego.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim wyrokiem z dnia 19 czerwca 2024 roku, w sprawie o sygn. akt IV Ka 323/24, po rozpoznaniu wniesionych apelacji:

I. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

1. ustalił, iż przestępstwa przypisane oskarżonemu w punkcie I wyroku, tiret pierwszy, drugi i trzeci, nie stanowią jednego ciągu przestępstw;

2. ustalając, iż przestępstwa przypisane oskarżonemu w punkcie 1 wyroku, tiret pierwszy i drugi, wyczerpujące dyspozycję art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu na datę 11 grudnia 2022 r., zostały popełnione w krótkich odstępach czasu z wykorzystaniem takiej samej sposobności, zanim zapadł pierwszy chociażby nieprawomocny wyrok, do któregokolwiek z tych czynów i stanowią jeden ciąg przestępstw, na podstawie art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 57b

k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu za ten ciąg przestępstw karę 7 (siedmiu) lat pozbawienia wolności;

3. na podstawie art. 200 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu za czyn przypisany mu w punkcie 1 wyroku tiret trzeci, wyczerpujący dyspozycję art. 200 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu na datę 29 listopada 2022 r., karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

4. na podstawie art. 91 § 2 k.k. i art. 86 § 1 k.k. jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone niniejszym wyrokiem połączył i wymierzył oskarżonemu karę łączną 8 (ośmiu) lat pozbawienia wolności;

5. przyjął, że rozstrzygnięcie z punktu 2 wyroku, o zaliczeniu okresu zatrzymania i tymczasowego aresztowania dotyczy kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej niniejszym wyrokiem;

6. uchylił rozstrzygnięcia z punktu 3 i 4 zaskarżonego wyroku,

7. na podstawie art. 41a § 2 i 4 k.k. orzekł w stosunku do oskarżonego M. K., w związku ze skazaniem za przypisany ciąg przestępstw, środek karny w postaci zakazu jakiegokolwiek kontaktowania się z pokrzywdzonymi Z. S. i M. F. oraz zakazu zbliżania się do wskazanych pokrzywdzonych na odległość mniejszą niż 100 (sto) metrów na okres 10 (dziesięciu) lat;

8. na podstawie art. 41a § 2 i 4 k.k. orzekł w stosunku do oskarżonego M. K., w związku ze skazaniem za przestępstwo przypisane w punkcie 1 tiret trzeci wyroku, na szkodę W. M. środek karny w postaci zakazu jakiegokolwiek kontaktowania się z pokrzywdzoną W. M. oraz zakazu zbliżania się do niej na odległość mniejszą niż 100 (sto) metrów na okres 10 (dziesięciu) lat;

9. na podstawie art. 41 § 1a k.k. orzekł w stosunku do oskarżonego M. K., w związku ze skazaniem za przypisany ciąg przestępstw dożywotnio środek karny zakazu zajmowania wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich zawodów oraz działalności związanych z edukacją małoletnich lub opieką nad nimi;

10. na podstawie art. 41 § 1a k.k. orzekł w stosunku do oskarżonego M. K., w związku ze skazaniem za przestępstwo przypisane w punkcie 1 tiret trzeci wyroku na szkodę W. M. dożywotnio środek karny zakazu zajmowania wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich zawodów oraz działalności związanych z edukacją małoletnich lub opieką nad nimi;

11. na podstawie art. 90 § 2 k.k. orzeczone w punktach 9 i 10 niniejszego wyroku jednostkowe środki karne połączył i wymierzył oskarżonemu M. K. dożywotnio łączny środek kamy zakazu zajmowania wszelkich stanowisk, wykonywania wszelkich zawodów oraz działalności związanych z edukacją małoletnich lub opieką nad nimi;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy;

III. zwolnił oskarżonego od wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym i od opłaty za obie instancje.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł obrońca skazanego, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił rażące naruszenie przepisów postępowania, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją wyroku, a mianowicie:

1. art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. polegające na nienależytym rozpoznaniu zgłoszonego w apelacji zarzutu rzutującego na treść wyroku naruszenia art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. w zw. z art. 185a § 1 k.p.k. w zw. z art. 170 § 1a k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k., dotyczącego niesłusznego oddalenia wniosku obrońcy o ponowne przesłuchanie małoletnich pokrzywdzonych z jego udziałem, bez jakiegokolwiek odwołania się do zasadności tej decyzji sądu pierwszej instancji i jej zgodności z przepisami powołanymi w zarzucie, nadto powoływanie się przez Sąd Okręgowy jedynie na zmienioną treść art. 185a § 1 k.p.k., która to zmiana, zdaniem tego sądu, istotnie ograniczyła możliwość domagania się powtórzenia czynności przesłuchania małoletnich pokrzywdzonych przestępstwami popełnionymi z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej lub określone w rozdziałach XXIII, XXV i XXVI Kodeksu karnego, nie stanowi odpowiadającej wymogom stawianym przez przepisy k.p.k. argumentacji uzasadniającej nieuwzględnienie zarzutu apelacyjnego i nie pozwala na zrozumienie, dlaczego Sąd Okręgowy w sposób tak kategoryczny opowiedział się za wyższością dobra pokrzywdzonego nad prawem oskarżonego do obrony;

2. art. 170 § 3 k.p.k. w zw. z art. 185a § 1 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. poprzez oddalenie przez Sąd Okręgowy wniosku dowodowego o ponowne przesłuchanie Z. S., M..F, W. M. i A. J. z powołaniem się na naruszony przepis art. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. w sytuacji, gdy nie zachodziła okoliczność wskazana w postanowieniu sądu w postaci nieprzydatności zawnioskowanego dowodu do

stwierdzenia powołanych w tezie dowodowej okoliczności, a wniosek dowodowy zawarty w apelacji zmierzał do ustalenia, czy doszło do popełnienia czynu zabronionego oraz do weryfikacji wiarygodności zeznań jedynych naocznych świadków inkryminowanych zdarzeń, a poczynienie takich ustaleń należało do obowiązku sądu odwoławczego jako sądu faktu;

3. art. 185a § 1 k.p.k. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu przez Sąd Okręgowy w postanowieniu wydanym na rozprawie w dniu 19 czerwca 2024 roku oddalającym wnioski dowodowe obrońców, że przesłanki powtórnego przesłuchania małoletnich pokrzywdzonych wskazane w naruszonym przepisie muszą być spełnione łącznie, podczas gdy użycie w treści przepisu spójnika „lub” wskazuje na alternatywę zwykłą i konieczność spełnienia tylko jednej z przesłanek w nim wskazanych (wyjścia na jaw istotnych okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego przesłuchania, lub uwzględnienia wniosku dowodowego oskarżonego, który nie miał obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego), a co skutkowało niesłusznym oddaleniem wniosku dowodowego obrony zgłoszonego w postępowaniu apelacyjnym z powołaniem się na brak spełnienia obydwu przesłanek stypizowanych w naruszonym przepisie;

4. art. 185a § 1 k.p.k. w brzmieniu sprzed 15 sierpnia 2023 roku poprzez jego niezastosowanie (i zastosowanie przepisu w brzmieniu aktualnie obowiązującym wprowadzonym ustawą z dnia 13 stycznia 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw) i uznanie wniosków obrońców M. K. za wnioski dowodowe, a nie żądanie powtórzenia czynności przesłuchania małoletnich pokrzywdzonych z udziałem obrońcy, a następnie ich bezzasadne oddalenie w sytuacji, gdy Z. S., W. M. oraz M. F. zostały przesłuchane 22 grudnia 2022 roku bez udziału obrońcy skazanego, czynność przeprowadzona została przeprowadzona pod rządami przepisu uprzednio obowiązującego, zatem żądanie jej powtórzenia przez obrońcę należało oceniać z perspektywy spełniania przesłanek określonych w przepisie obowiązującym w dacie tej czynności i uwzględnienie tego żądania ponownego przesłuchania małoletnich było w realiach niniejszej sprawy obligatoryjne;

5. art. 368 § 2 k.p.k. w zw. z 458 k.p.k. polegające na nie rozpoznaniu zgłoszonych w apelacji wniosków dowodowych:

a) o przesłuchanie świadka A. J. z udziałem biegłego mającego odpowiednią wiedzę w zakresie komunikacji wspomagającej i alternatywnej,

b) o powołanie zespołu biegłych psychologa i lekarza psychiatrii i dopuszczenie dowodu z ich opinii bądź dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego dwojga specjalności - psychiatrii i psychologii, z uwagi na wcześniejsze ich oddalenie przez Sąd Rejonowy, w sytuacji, gdy decyzje procesowe dotyczące ww. wniosków dowodowych były przedmiotem zarzutów apelacyjnych i ich słuszność została zakwestionowana w środku zaskarżenia, a ponadto:

1. przesłuchanie A. J. z udziałem biegłego nie służyłoby wykazaniu konkretnych okoliczności faktycznych (a które miałyby być tożsame z powołanymi we wniosku złożonym w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji i oddalonym na rozprawie w dniu 4 marca 2024 r.), ale umożliwiłoby przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka w toku postępowania przed Sądem Rejonowym, w tym zadawanie pytań świadkowi przez obrońców, oraz zweryfikowanie wiarygodności protokołu przesłuchania świadka z postępowania przygotowawczego;

2. powołanie zespołu biegłych bądź biegłego dwojga specjalności również nie miało na celu wykazania konkretnej tezy dotyczącej stanu faktycznego, ale miało pozwolić zweryfikować zdolności postrzegania i odtwarzania spostrzeżeń świadków oraz udzielenia odpowiedzi na pytania postawione w apelacji obrońcy adwokata J. D., nie stanowiące jedynie powielenia sformułowanej wcześniej tezy dowodowej, w tym przede wszystkim:

„Jaki wpływ na zdolność postrzegania i odtwarzania spostrzeżeń, na pamięć świadków mają stwierdzone u nich schorzenia neurologiczne i psychiatryczne oraz stosowane na te schorzenia leczenie:

- leczenie neurologiczne Z. S., przyjmowanie przez świadka leku Z.,
- leczenie psychiatryczne M. F. przy zastosowaniu leków N. i A.,
- leczenie farmakologiczne łysienia plackowatego u W. M., za podłoże wystąpienia którego ustalone zostało pozostawanie przez świadka pod wpływem długotrwałego stresu,
- leczenie psychiatryczne A. J. (do zweryfikowania przez biegłego, jakiego rodzaju jest to leczenie, w aktach na dzień składania apelacji nie ma informacji na

ten temat, a świadek w trakcie przesłuchań oraz w trakcie badania psychologicznego nie była w stanie wskazać, jakie leki przyjmuje)", a odpowiedź na które z całą pewnością pozostawała poza zakresem wiedzy i ekspertyzy biegłego psychologa, który sporządzał opinie dotyczące ww. świadków;

6. art. 201 k.p.k. z zw. z art. 196 § 2 k.p.k. w zw. z 458 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku dowodowego zgłoszonego w apelacji obrońcy o powołanie zespołu biegłych psychologa i lekarza psychiatry i dopuszczenie dowodu z ich opinii bądź dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego dwojga specjalności - psychiatrii i psychologii celem oceny zdolności postrzegania i odtwarzania spostrzeżeń przez małoletnie pokrzywdzone i A. J. w sytuacji, gdy biegła psycholog A. S. nie posiadała kompetencji niezbędnych do opiniowania w niniejszej sprawie, nie legitymowała się doświadczeniem w sprawach związanych z przestępczością seksualną na szkodę małoletnich ani nie była specjalistą seksuologiem, a charakter sprawy, stawianych skazanemu zarzutów oraz właściwości i warunki osobiste małoletnich pokrzywdzonych oraz A. J., w tym przede wszystkim ich stan zdrowia, wymagały dla sporządzenia pełnowartościowej opinii w zakresie analizy psychologicznych kryteriów wiarygodności świadków posiadania przez biegłego szczególnych wiedzy i doświadczenia, a które to okoliczności, w sposób zlekceważony przez Sąd Okręgowy, wskazywały jednoznacznie na braki opinii i jej nieprzydatność do poczynienia ustaleń faktycznych w sprawie;

7. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. polegające na nienależytym rozpoznaniu zgłoszonego w apelacji zarzutu naruszenia art. 170 § 2 i 5 k.p.k. w zw. z art. 192 § 2 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k. polegającego na oddaleniu wniosku dowodowego obrońcy o powołanie zespołu biegłych psychologa i lekarza psychiatry i dopuszczenie dowodu z ich opinii bądź dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego dwojga specjalności - psychiatrii i psychologii celem wypowiedzenia się o zdolności postrzegania i odtwarzania spostrzeżeń przez świadków szczególnie w kontekście ich stanu zdrowia i stosowanego leczenia, a przejawiające się w zdawkowym podsumowaniu o właściwych kompetencjach biegłej opiniującej w sprawie, odniesieniu się przez nią do wszystkich istotnych okoliczności, w tym wynikających z dokumentacji

medycznej małoletnich, bez jakiegokolwiek odniesienia się przez Sąd Okręgowy do okoliczności, że biegła opiniująca w sprawie nie była lekarzem, wobec czego nie posiadała ekspertyzy odpowiedniej do wypowiadania się o stanie zdrowia psychicznego i neurologicznego świadków oraz analizy dotyczącej ich dokumentacji medycznej;

a w konsekwencji zaaprobowanie nieprawidłowego stanu faktycznego zrekonstruowanego przez Sąd Rejonowy w toku postępowania przeprowadzonego z naruszeniem przepisów postępowania, w tym prawa oskarżonego do obrony, przede wszystkim w odniesieniu do sprawstwa skazanego, podejmowanych przez niego wobec małoletnich czynności i ich charakteru, wiarygodności zeznań małoletnich pokrzywdzonych złożonych w toku postępowania, ale także w trakcie kilkukrotnych rozpytań poprzedzających przesłuchanie przez sędziego w toku postępowania przygotowawczego, relacjonowanych później przez świadków w postępowaniu toczącym się już przeciwko M. K..

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu apelacyjnym oraz o wstrzymanie wykonania zaskarżonego wyroku.

W odpowiedzi na kasację obrońcy skazanego, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie niniejszych rozważań przypomnieć należy, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, służącym, zgodnie z treścią art. 519 k.p.k., do kończącego postępowanie, prawomocnego wyroku sądu odwoławczego. Oznacza to, że podnoszone w kasacji zarzuty odnosić się powinny, co do zasady, do rażącej obrazu prawa, o której mowa w art. 523 § 1 k.p.k., do której miało dojść w toku postępowania odwoławczego. Kasacja, co już wielokrotnie podkreślał Sąd Najwyższy, nie służy bowiem do ponawiania kontroli instancyjnej dokonanej przez sąd odwoławczy. Powyższe oznacza, że zarzuty podnoszone w tym środku zaskarżenia powinny dotyczyć orzeczenia odwoławczego. Jednocześnie podkreślić należy, że możliwość zarzucenia uchybienia wyrokowi sądu I instancji, może

nastąpić tylko wówczas, gdy w treści zarzutu zostanie wykazane, że konkretne uchybienie przeniknęło do wyroku sądu odwoławczego, będącego przedmiotem zaskarżenia. Owo „wykazanie” powinno nastąpić zarówno poprzez powołanie przepisów, które sąd odwoławczy naruszył dopuszczając do „przeniesienia” tego uchybienia do swojego orzeczenia, jak i poprzez stosowną argumentację (zob. postanowienie SN z dnia 24 czerwca 2021 r., IV KK 217/21; postanowienie SN z dnia 30 marca 2017 r., V KK 35/17).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy podkreślić należy, że podniesione w kasacji zarzuty rażącego naruszenia przepisów prawa procesowego zostały sformułowane instrumentalnie celem ponowienia zwykłej kontroli odwoławczej dokonanej przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w zakresie oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, a w szczególności oceny zeznań małoletnich świadków. Skarżący we wniesionej kasacji odwołuje się przede wszystkim do odmowy ponownego przesłuchania przez sąd małoletnich pokrzywdzonych z udziałem obrońcy, odmowy ponownego przesłuchania A. J. z udziałem biegłego specjalisty z zakresu komunikacji alternatywnej, niedopuszczenia dowodu z opinii biegłych psychologa i psychiatry lub biegłego dwojga specjalności. Niemniej jednak podnoszone w tym zakresie zarzuty są nietrafne i przeczą argumentom zawartym w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, stanowiąc w istocie polemikę z prawidłowo poczynionymi w sprawie ustaleniami faktycznymi.

Wbrew stanowisku zawartemu w kasacji, sąd odwoławczy nie dopuścił się naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. Z utrwalonego w tym zakresie orzecznictwa wynika, że o obrazie przepisu art. 433 § 2 k.p.k. można mówić wówczas, gdy sąd w ogóle nie rozważy wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym albo gdy kontrola ta miała charakter pozorny. Innymi słowy, zarzut rażącej obrazu art. 433 § 2 k.p.k. może być skuteczny tylko wtedy, gdy sąd II instancji nie rozpozna zarzutów apelacyjnych w ogóle lub gdy nie odniesie się do nich w uzasadnieniu orzeczenia, uwzględniając przy tym treść art. 457 § 3 k.p.k. Zatem, aby zarzut formułowany przez skarżącego okazał się skuteczny, musi on wykazać, że podczas kontroli odwoławczej uchybienie faktycznie zaistniało, a nadto opisanie na czym ono polegało i dlaczego stanowi rażące naruszenie przepisów

(zob. postanowienie SN z dnia 28 marca 2017 r., III KK 490/16; postanowienie SN z dnia 29 grudnia 2021 r., sygn. akt II KK 593/21). Wbrew jednak twierdzeniom skarżącego sąd odwoławczy, jak wynika z uzasadnienia przedmiotowego wyroku, w sposób szczegółowy odniósł się do wszystkich podniesionych w apelacji przez obrońcę skazanego zarzutów, zaś wynikiem przeprowadzonej przez niego kontroli odwoławczej było dokonanie zmiany w podstawie wymiaru kary łącznej oraz w zakresie środków karnych, w pozostałym zaś zakresie wyrok został utrzymany w mocy.

Kwestia ponownego przesłuchania małoletnich pokrzywdzonych z udziałem obrońcy skazanego została w sposób niezwykle wnikliwy i szczegółowy przeanalizowana przez sąd odwoławczy, co wynika wprost z treści pisemnych motywów zaskarżonego wyroku. W orzecznictwie wskazuje się, iż zakazane jest ponowne przesłuchiwanie pokrzywdzonego, o którym mowa w art. 185a § 1 k.p.k., jeśli w toku postępowania nie wyjdą na jaw nowe okoliczności, których wyjaśnienie wymaga ponownego przesłuchania pokrzywdzonego. Trafne jest zatem stanowisko sądu odwoławczego, który wskazał, że „w sprawie występuje cały szereg źródeł dowodowych, także osobowych, które ocenione łącznie i przez pryzmat przesłanek, o jakich mowa w art. 7 k.p.k., pozwalały na dokonanie jednoznacznych i pewnych ustaleń faktycznych”. Należy bowiem wskazać, co wynika z akt przedmiotowej sprawy, że pokrzywdzone na okoliczności zdarzenia były przesłuchiwane wielokrotnie. Na początku o sprawie opowiadały pracownikom placówki, w której przebywały, jak również w obecności psychologów, a następnie przed sądem. Zauważyć należy, na co wskazał sąd odwoławczy, że pokrzywdzone były przesłuchiwane w warunkach „niebieskiego pokoju”, co zostało zarejestrowane, a nagrania nie zawierają żadnych zakłóceń, są w pełni zrozumiałe. W przedmiotowej sprawie został zatem spełniony obowiązek dotarcia do prawdy z poszanowaniem prawa oskarżonego do obrony a także przy uwzględnieniu dobra małoletniego świadka. Zdaniem Sądu Najwyższego argumentacja sądu odwoławczego co do niezasadności wniosku jest w pełni trafna i zasadna. Sąd odwoławczy, wbrew twierdzeniom skarżącego dostrzegł także, iż treść przepisu art. 185a k.p.k. uległa zmianie, a kwestię jego zastosowania w sposób szczegółowy uzasadnił.

Przypomnieć tylko trzeba, że od 15 sierpnia 2023 r. obowiązuje zmieniona treść art. 185a k.p.k., gdzie przewiduje się możliwość ponownego przesłuchania pokrzywdzonego, który w chwili przesłuchania nie ukończył 15 lat w razie uwzględnienia wniosku dowodowego oskarżonego, który nie miał obrońcy w czasie pierwszego przesłuchania pokrzywdzonego. Obecnie wniosek ten podlega ocenie sądu jak każdy wniosek dowodowy. Podkreślić też wypada, że prawo do obrony nie jest prawem absolutnym i ulega ograniczeniu w zderzeniu z koniecznością ochrony małoletnich pokrzywdzonych.

Odnosząc się z kolei do kwestii wniosków dowodowych składanych przez obrońcę, wskazać należy, że bezspornym pozostaje, iż strony postępowania mogą składać wnioski dowodowe na każdym etapie postępowania. Niemniej jednak, to sąd jest gospodarzem postępowania jurysdykcyjnego, tym samym do niego należy ostateczna decyzja o dopuszczeniu dowodu. Sąd nie ma obowiązku uwzględniania wszystkich wniosków dowodowych składanych przez strony i może je oddalić na podstawach wskazanych w art. 170 § 1 k.p.k. W przedmiotowej sprawie sąd odwoławczy kwestię oddalenia wniosków dowodowych uzasadnił, uwzględniając przy tym zarówno prawo oskarżonego do obrony jak i dobro małoletnich.

Podobnie zgłoszone w apelacji wnioski dowodowe zostały rozpoznane w sposób prawidłowy, albowiem sąd odwoławczy, podejmując decyzję o oddaleniu tych wniosków, złożonych na etapie postępowania apelacyjnego, szczegółowo ją uzasadnił (k. 1447 akt).

Za nieuzasadniony również należy uznać zarzut obrazy art. 201 k.p.k. W orzecnictwie wskazuje się, że dowód z ponownej opinii biegłego można przeprowadzić w przypadkach określonych w art. 196 k.p.k. i 201 k.p.k. Ponadto ponowne przeprowadzenie takiej opinii nie jest dla sądu obligatoryjne, a wskazuje jedynie na taką możliwość. Zatem dopuszczenie nowej opinii biegłych jest możliwe jedynie więc wówczas, gdy dotychczasowa opinia jest niepełna lub niejasna albo, gdy zachodzi sprzeczność w samej opinii lub między różnymi opiniami w tej samej sprawie. Jeżeli opinia biegłego jest przekonująca i zupełna dla sądu, który swoje stanowisko w tym względzie uzasadnił, to fakt, że opinia taka nie jest przekonująca (jest niepełna) dla stron procesowych, nie jest przesłanką dopuszczenia kolejnej opinii w oparciu o przepis art. 201 k.p.k. (zob. postanowienie

SN z dnia 9 października 2024 r., V KK 172/24; postanowienie SN z dnia 24 lipca 2024 r., II KK 240/24).

Jak podkreśla się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, istotą kasacji nie może być samo negowanie wiarygodności dowodów stanowiących podstawę ustaleń faktycznych, także w zakresie możliwości przypisania winy oskarżonemu, tylko dlatego, że zostały one ocenione w sposób dla skarżącego niekorzystny. Tego rodzaju zabieg stanowi nie tylko nieuprawnioną polemikę, ale też obejście przepisu art. 523 k.p.k. Z faktu zaś, iż określonym dowodom sądy nadały walor wiarygodności, innym zaś go odmówiły, nie sposób czynić zarzutu obrazy prawa (zob. postanowienie SN z dnia 3 września 2020 r., I KK 83/20; postanowienie SN z dnia 29 maja 2020 r., II KK 240/19). Przede wszystkim zaś kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia o bardzo rygorystycznych uwarunkowaniach formalnych co do rodzaju i konstrukcji zarzutów kasacyjnych. W żadnym razie nie jest wystarczającym do uwzględnienia kasacji oparcie się przez jej autora na prezentacji własnych ocen materiału dowodowego i własnych wniosków z tych ocen płynących, bez wykazania rażących uchybień w procedowaniu bądź rozumowaniu sądu odwoławczego, które w dodatku mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia (zob. postanowienie SN z dnia 5 października 2022 r., IV KK 366/22).

Reasumując, podkreślić trzeba, że w istocie wniesiona kasacja sprowadza się do polemiki z ustaleniami faktycznymi, a skarżący zmierza do przedstawienia własnej i odmiennej oceny przeprowadzonych dowodów oraz dokonanych na ich podstawie ustaleń stanu faktycznego. Skarżący formułując w ten sposób kasację, będącą nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, środek ten potraktował jako kolejny instancyjny środek odwoławczy, co jest niedopuszczalne. Kasacja nie służy bowiem do ponawiania kontroli instancyjnej już dokonanej przez sąd odwoławczy, stąd też postępowanie kasacyjne nie może być traktowane jako trzecia instancja (zob. postanowienie SN z dnia 9 stycznia 2019 r., IV KK 694/18; postanowienie SN z dnia 11 października 2022 r., V KK 332/22).

Mając powyższe na uwadze uznać należy, że podniesione w omawianej kasacji zarzuty były oczywiście bezzasadne, co pozwoliło na oddalenie wniesionego środka na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

W tym stanie rzeczy rozpoznanie wniosku o wstrzymanie wykonania orzeczenia w trybie art. 532 § 1 k.p.k. stało się bezprzedmiotowe.

O kosztach sądowych za postępowanie kasacyjne orzeczono na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k., obciążając nimi skazanego.

[J.J.]